

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning samt om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en lag om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning. Lagen gäller Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning på statens områden i Forststyrelsens besittning. I lagen föreslås ingå bestämmelser om jakt- och fiskeövervakningens syfte, jakt- och fiskeövervakningsuppgiften, organiseringen av jakt- och fiskeövervakningen, behörighetsvillkoren och befogenheterna för de tjänstemän som utför jakt- och

fiskeövervakning, villkoren för utövandet av befogenheterna och tillsynen över verksamheten. Lagen ingriper inte i de befogenheter som andra myndigheter har på statens områden i Forststyrelsens besittning. Genom denna proposition ändras dessutom 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2006.

INDEX

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INDEX	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge	3
1.1. Allmänt	3
1.2. Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning	3
1.3. Övrig jakt- och fiskeövervakning	4
2. Bedömning av nuläget	5
3. Jakt- och fiskeövervakningen i vissa andra länder	5
3.1. Sverige	5
3.2. Österrike	6
3.3. Polen	6
4. Målsättning och de viktigaste förslagen	6
4.1. Målsättning	6
4.2. De viktigaste förslagen	7
5. Propositionens konsekvenser	9
5.1. Samhälleliga konsekvenser	9
5.2. Ekonomiska konsekvenser	9
5.3. Konsekvenser för organisation och personal	9
5.4. Miljökonsekvenser	9
5.5. Konsekvenser för olika medborgargrupperns ställning	9
6. Beredningen av propositionen och remissyttranden	9
DETALJMOTIVERING	11
1. Lagförslag	11
1.1. Lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning	11
1.2. Lag om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	21
2. Närmare bestämmelser	21
3. Ikraftträdande	21
4. Förhållande till grundlagen	21
LAGFÖRSLAGEN	23
om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning	23
om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	29
BILAGA	31
PARALLELLTEXT	31
om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	31

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Allmänt

I Lapplands, Uleåborgs och Östra Finlands län finns det på grund av jordägandet stora glesbebyggda områden där frestelsen att idka tjuvjakt eller olovligt fiske är stor. Det är vanligt att områdena används för rekreation. Dessa områden besitts huvudsakligen av Forststyrelsen, skogsbolag och andra sammanslutningar. Det täta nätet av skogsbilvägar gör det lätt att röra sig och att idka olovlig jakt, bl.a. från bilar.

I Uleåborgs län och i Norra Karelen och Norra Savolax jaktvårdsdistrikt har det uppdagats en mer omfattande tjuvjakt på älg, stora rovdjur och skogshönsfågel än vanligt. De åtalade i ett mål som var uppe i Nilsä tingsrätt vintern 2003 dömdes till straff för tjuvjakt på 35 älgar, trots att åtalet ursprungligen gällde 70 olovligt fällda älgar. I lagret hos en förmedlare av viltkött som verkat i Övre Savolax hittades inte bara vilt utan också fåglar som är fridlysta med stöd av naturvårdslagen. När man beaktar att uppskattningsvis bara tio procent av förseelserna uppdagas, får man en fingervisning om den illegala verksamhetens omfattning. Den olovliga jakten verkar ske i syfte att få ekonomisk vinning, och bytets värde kan med stöd av de uppdagade fallen beräknas vara avsevärt.

Utöver den olagliga jakten har det framförts påståenden om att lokalbefolkningen skräms till tystnad och att de som deltagit i den illegala verksamheten redan har skadat folks egendom i avsikt att hämnas. Den olovliga jakten tycks på det hela taget ha drag av professionell brottslighet.

De möjligheter som polisen, Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning och gränsvakningsväsendet har att stoppa jakt- och miljöbrott kan inte för närvarande anses vara tillräckliga. De befogenheter och resurser som jaktvårdsföreningarnas jaktövervakare har möjliggör inte en tillräckligt effektiv verksamhet.

1.2. Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning

Forststyrelsen besitter ungefär en tredjedel av landets jord- och vattenområden. Områdena är vidsträckta och perifert belägna, och därför är det många gånger svårt att övervaka användningen av dem. Många människor rör sig i områdena i samband med jakt, fiske, snökoteräkning och vildmarksvandringar. I norra Finland, där de statliga områdena i Forststyrelsens besittning utgör ca 2/3 av hela arealen, sätter de långa avstånden, samernas och den övriga lokalbefolkningens särskilda rättigheter, renskötseln, trycket från andra delar av landet och den livliga turismen sin egen prägel på användningen av områdena.

Forststyrelsen har bedrivit jakt- och fiskeövervakning på sina områden allt sedan 1960-talet. Under dess tid som förvaltande ämbetsverk var jakt- och fiskeövervakningen en uppgift som hörde samman med den normala ägarförvaltningen och som ankom på Forststyrelsens alla tjänste- och befattningshavare. Till en början inriktades verksamheten på att övervaka Forststyrelsens egendom, förhindra stölder och skadegörelse och övervaka tillstånden för fiske och jakt. För denna uppgift inrättades vid den dåvarande forststyrelsen särskilda jaktvaktsbefattningar där den huvudsakliga uppgiften ända från början var att övervaka att Forststyrelsens områden användes i enlighet med lagen och med de tillstånd som krävdes. Behörighetskraven för jaktvakter var polisutbildning och stor terrängvana.

På författningsnivå nämns jaktövervakningen första gången i 18 § i förordningen angående verkställighet och tillämpning av jaktlagen (303/1934), enligt vilken forststyrelsen underlydande innehavare av en tjänst eller befattning skall övervaka efterlevnaden av stadgandena om jakt samt omhänderta sådant som enligt jaktlagen förverkats till staten. Bestämmelser om fiskeövervakning har senare utfärdats i lagen om fiske (286/1982), enligt vars 118 §

som fiskerimyndigheter som övervakar fisket även räknas de tjänstemän inom forstförvaltningen som skall dra försorg om statsägda fiskevatten och om ärenden som gäller fiske i dem. I 88 § i jaktlagen (615/1993) sägs att tillsynen över efterlevnaden av lagen på områden som ägs av staten utövas av de tjänstemän som enligt gällande stadganden och bestämmelser skall sköta övervakningen. I 32 § i terrängtrafiklagen (1710/1995) sägs att Forststyrelsen på den statliga mark som den innehar övervakar användningen av motordrivna fordon i terrängen.

Forststyrelsen har preciserat innehållet i jakt- och fiskeövervakningen genom egna föreskrifter. I ett cirkulär från 1983 om jakt- och fiskeövervakning avgränsas jakt- och fiskeövervakningen till att gälla övervakning av att fisket och jakten är tillåtna och lagliga, och i tillämpliga delar tillsyn över att lagen om naturskydd, lagen om avfallshantering, terrängtrafiklagen och lagen om brand- och räddningsväsendet följs.

De tjänstemän vid Forststyrelsen som utför jakt- och fiskeövervakning, sedan 1996 jakt- och fiskeövervakare, är för närvarande nio till antalet. De är tjänstemän som är mycket kunniga i fråga om vildmarksärenden, och största delen av dem har grundutbildning för polis. Jakt- och fiskeövervakarna hör till enheten för offentliga förvaltningsuppgifter, som är fristående från affärsverksamheten. Naturtjänstdirektören är chef för enheten, och vildmarkschefen är den tjänsteman som ansvarar för vildmarksärenden. På grund av att jakt- och fiskeövervakarna är så få är det genomsnittliga område som en övervakare har att bevaka ca 1,3 miljoner hektar.

Innan lagen om Forststyrelsen (1378/2004) trädde i kraft den 1 januari 2005 var jakt- och fiskeövervakningen ingen lagfäst offentlig förvaltningsuppgift för Forststyrelsen, utan en samhällelig serviceuppgift som riksdagen varje år gav Forststyrelsen i samband med behandlingen av budgeten. Jakt- och fiskeövervakarnas befogenheter i anslutning till uppgiften byggde, och bygger fortfarande, på de särskilda polisbefogenheter som inrikesministeriet med stöd av polislagen ger för fem år åt gången och som gäller till och med den 31 december 2005.

I befogenheterna ingår att utreda identitet, spärra av en plats eller ett område, stanna och flytta fordon, utföra säkerhetsvisitation, ta hand om farliga föremål och ämnen, avliva djur och använda maktmedel samt rätten att göra en summarisk förundersökning enligt 44 § i förundersökningslagen i fråga om brott som inte kan medföra några andra straff än böter eller fängelse i högst sex månader. I beslutet anges de bestämmelser i strafflagen, jaktlagen, lagen om fiske, naturvårdslagen, djurskyddslagen, växtskyddslagen, avfallslagen, terrängtrafiklagen, sjötrafiklagen och lagen om räddningsväsendet som övervaknings- och förundersökningsrätten gäller vid brott mot dessa bestämmelser. För undersökningen av de nämnda brotten har jakt- och fiskeövervakarna med stöd av tvångsmedelslagen (450/1987) rätt att omhänderta föremål som skall tas i beslag, spärra av en utredningsplats och ålägga en person att genomgå ett prov enligt tvångsmedelslagen för att konstatera om han eller hon möjligen intagit alkohol eller något annat rusmedel.

Innan den nya grundlagen trädde i kraft den 1 mars 2000 var tolkningen av inrikesministeriets befogenheter att ge särskilda polisbefogenheter i praktiken den att de också inbegrep rätten att framställa straffanspråk enligt lagen om strafforderförfarande (692/1993) och att förelägga ordningsbot enligt lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983).

I inrikesministeriets beslut anges i detalj villkoren för att de ovan avsedda befogenheterna skall få utövas.

På ministerienivå faller Forststyrelsens vildmarksärenden under jord- och skogsbruksministeriets styrnings- och tillsynsbehörighet. Enligt polislagen skall inrikesministeriet se till att de polisbefogenheter som den ger utnyttjas på tillbörligt sätt.

1.3. Övrig jakt- och fiskeövervakning

Det finns många andra myndigheter och aktörer än Forststyrelsen som har uppgifter med anknytning till jakt- och fiskeövervakning. Polisens uppgift att övervaka att lagen iaktas omfattar alla

tillsynsuppgifter som gäller iakttagandet av lagarna också på statens områden i Forststyrelsens besittning. Rörliga polisen hade ända till 1970-talet jaktpolismed stöd av lagen om jaktpolis. Gränsbevakningsväsendet och tullen har på sina verksamhetsområden uppgifter som hänför sig till jakt- och fiskeövervakning.

Jakten övervakas inte bara av myndigheterna utan också, på jägarnas eget initiativ, av Jägarnas centralorganisation, jaktvårdsdistrikten och jaktvårdsföreningarna samt, på frillig basis, av jaktföreningar och landsomfattande jägarorganisationer.

Utöver fiskerimyndigheterna sköter också edsvurna fiskeövervakare fisketillsynen.

Tillsynsuppgifter som gäller naturskydd sköts av de regionala miljöcentralerna.

2. Bedömning av nuläget

Jaktförseelserna har under de senaste åren blivit fler och delvis också mer professionella. Även om jaktbrottslighet förekommer inte bara på statens utan också på andra stora markägares områden, koncentreras den på grund av omständigheterna ändå till statsägda marker. Polisens resurser räcker inte till för jakt- och fiskeövervakningen på Forststyrelsens områden. Övervakningen kräver specialkunskaper, och vid sidan av vildmarksärenden måste man också vara insatt i de lokala förhållandena och Forststyrelsens övriga verksamhet. Det vore knappast ändamålsenligt att satsa på att öka polisens specialkunskaper eftersom jakt- och fiskeövervakningen inte kan anses vara ett kärnområde inom polisuppgifterna. Polisens resurser behövs för uppgifter som är av större betydelse för att man skall kunna upprätthålla allmän ordning och säkerhet och förebygga brott.

Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning som den ser ut i dag kan huvudsakligen anses ändamålsenlig. Saker som talar för att Forststyrelsen skall ha en egen jakt- och fiskövervakning är bl.a. det faktum att statens områden i Forststyrelsens besittning är vidsträckta och ofta perifert belägna, vilket lockar till olovlig användning av områdena. Det går inte att förbigå den fria jakträtt som invånarna i Lapplands län och vissa

kommuner i Uleåborgs län enligt lag har på statens marker i sin hemkommun, eller andra för Forststyrelsen förpliktande rättigheter som är förbundna med områdena. Det är möjligt att också andra än de som har rätt att utnyttja områdena försöker utnyttja dem med de ovan nämnda rättigheterna som förevändning. Inrikesministeriet, som ansvarar för polisväsendet, är för att Forststyrelsen skall ha kvar en egen jakt- och fiskeövervakning.

Den legislativa grunden för jakt- och fiskeövervakningen kan inte anses motsvara kraven i grundlagen. Jakt- och fiskeövervakarnas befogenheter bestäms utifrån ett beslut som inrikesministeriet fattar med stöd av polislagen. Befogenheterna bygger inte direkt på lag utan på en förvaltningsmyndighets rätt att pröva vilka lagfästa befogenheter den ger och på vilka villkor. I befogenheterna ingår reglering som hänför sig till de grundläggande fri- och rättigheterna. Denna ordning kan inte anses uppfylla kravet i 2 § 3 mom. i grundlagen att all utövning av offentlig makt skall bygga direkt på lag.

Jakt- och fiskeövervakarnas nuvarande befogenheter kan i regel anses ändamålsenliga. En brist har ändå ansetts vara att övervakarna för närvarande inte har rätt att bestämma om påföljder vid förseelser som skall anses vara ringa. Jakt- och fiskeövervakarna har inte rätt att förelägga ordningsbot enligt lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983) och framställa straffanspråk enligt lagen om strafforderförfarande (692/1993), trots att det skulle göra förfarandet enklare för både den misstänkte och myndigheterna jämfört med att jakt- och fiskeövervakaren alltid måste få handräckning av polisen.

Jakt- och fiskeövervakarna har inte rätt att ur vissa av polisens personregister få uppgifter som de behöver i sitt uppdrag.

3. Jakt- och fiskeövervakningen i vissa andra länder

3.1. Sverige

Länsstyrelserna i norra Sverige har i sin fältorganisation ordinarie heltidsanställda naturbevakare. I deras arbetsuppgifter ingår

utöver allmän övervakning att sköta och underhålla leder och konstruktioner och att göra inventeringar. I Norrbottens län finns t.ex. för närvarande 12 naturbevakare. Dessutom har länsstyrelsen och polisen frivilliga jakt- och fisketillsynsmän som bara får kostnadsersättning för tillsynen.

Naturbevakarnas befogenheter gäller på såväl stats- som privatägd mark. Befogenheterna har anpassats enligt den övriga uppgiftsbeskrivningen. I regel gäller befogenheterna tillsyn över naturskydd, jakt och fiske. De beviljas av länsstyrelsen.

I befogenheterna ingår bl.a. rätten att beslagta fångstredskap, fordon och annan utrustning som kan vara av betydelse vid utredningen av ett brott.

Författningar vars efterlevnad övervakas är bl.a. jaktlagen, miljöförfattningar, terrängkörningslagen och specialförfattningar om miljöskyddsområden. En önskan är att göra prioriteringarna och målen inom tillsynen tydligare. En klart prioriterad fråga är tillsynen över nationalparkerna samt grova jaktbrott, t.ex. tjuvjakt på stora rovdjur. Länsstyrelsens naturbevakare samarbetar med tullen och polisen. Myndigheterna agerar också självständigt inom tillsynen. Länsstyrelsen vill likväl samordna tillsynen över nationalparkerna, men praxis varierar.

Det största problemet är den illegala jakten på stora rovdjur. Andra, mindre problem är olovlig körning i terrängen och olovlig avverkning.

3.2. Österrike

I Österrike har skötseln av statens skogar överlåtits på det statsägda aktiebolaget Österreichische Bundesforste AG. De anställda har inte getts några särskilda befogenheter för jakt- och fiskeövervakning utan måste gå till väga på samma sätt som privata skogsägare. I Österrike kan en forstmästare under edlig förpliktelse få vissa polisbefogenheter för sitt verksamhetsområde, bl.a. rätt att anhålla och avlägsna en person från området och att utreda personens identitet. Dessa befogenheter utnyttjas inte mycket eftersom det lätt uppstår en situation där en anhållen kan väcka åtal mot forstmästaren för excess i samband med utövandet av befogenheterna.

De största problemen i Österrike när det gäller användningen av skogarna för rekreation är olaglig cykling och ridning samt nedskräpning.

3.3. Polen

För vården, användningen och skyddet av statliga skogar i Polen svarar det statliga affärsverket Lasy Panstwowe, som lyder under miljöministeriet. Den skogslag som gäller statens skogar innehåller särskilda bestämmelser om jakt- och fiskeövervakning vilka ger den tjänsteman som utför övervakningen omfattande polisbefogenheter, däribland rätt att bötfälla. Ungefär 100 tjänstemän arbetar med jakt- och fiskeövervakning. I deras arbetsuppgifter ingår att förebygga olovlig avverkning och stöld av virke samt övervaka jakt, fiske och användningen av statens skogar i allmänhet. Den illegala jakten uppgår till ungefär 500 fall per år. Det är t.ex. vanligt att kronhjortar fås illegalt för att sedan bli värdefulla troféer. Likaså är det vanligt med systematisk tjuvjakt där köttet säljs till restauranger som serverar vilträtter.

Det polska arrangemanget för jakt- och fiskeövervakningen bygger på samförstånd mellan miljöministeriet, som svarar för skogsfrågor, och inrikesministeriet om att jakt- och fiskeövervakningen fordrar en egen organisation och att uppgiften lämpar sig dåligt för polisen.

4. Målsättning och de viktigaste förslagen

4.1. Målsättning

De statliga områden som är i Forststyrelsens besittning används till mycket annat än bara skogsbruk, t.ex. jakt och fiske, vildmarksvandringar och bär- och svamplockning. I synnerhet i norra Finland påverkas områdena av de behov som hänförs till turismen, renskötseln, utövandet av samekulturen och lokalbefolkningens andra lagfästa rättigheter. Målet med denna proposition är att med hjälp av tillsyn arbeta för en lagenlig och hållbar användning av statens områden i Forststyrelsens besittning.

Genom propositionen får Forststyrelsen en

lagstiftningsram för sin jakt- och fiskeövervakning. Lagen ersätter det nuvarande systemet för jakt- och fiskeövervakningen vilket bygger på den samhälleliga serviceuppgift som riksdagen varje år ger i samband med budgeten och på de särskilda polisbefogenheter som inrikesministeriet ger med stöd av polislagen. Målet med propositionen är att främja och övervaka att de av statens områden som är i Forststyrelsens besittning används lagenligt och att förebygga och, i den omfattning det ingår i jakt- och fiskeövervakningen, utreda brott som begås på dessa områden.

Den jakt- och fiskeövervakning som Forststyrelsen utför på sina områden skall utgöra en del av det jakt- och fiskeövervakningssystem som olika myndigheter och andra aktörer bildar i hela landet. För att verksamheten skall ge resultat krävs det gott samarbete mellan ansvariga instanser.

4.2. De viktigaste förslagen

I propositionen ingår bestämmelser om jakt- och fiskeövervakningens syfte, jakt- och fiskeövervakningsuppgiften, de tjänstemän som utför jakt- och fiskeövervakning och deras behörighetsvillkor och befogenheter samt om villkoren för utövandet av befogenheterna. Propositionen innehåller också bestämmelser om tillsynen över jakt- och fiskeövervakningen.

Jakt- och fiskeövervakning enligt denna proposition avser inte bara en begränsad tillsyn över att jakt- och fiskebestämmelserna iakttas, utan den omfattar också uppföljning, rådgivning och övervakning i fråga om andra funktioner förknippade med användningen av områden som är i Forststyrelsens besittning. I uppgiften ingår vidare en allmän tillsyn över Forststyrelsens skogsegendom och övriga egendom bl.a. i avsikt att förhindra stölder och skadegörelse.

Det är på grund av uppgifternas natur inte ändamålsenligt att inkludera all tillsyn som utövas på Forststyrelsens områden i den jakt- och fiskeövervakning som avses i propositionen. Till de verksamhetsområden som står utanför tillämpningen kan räknas tillsynen över av att lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma

fiskeripolitik (1139/1994) och andra bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Denna tillsyn utövas av de allmänna fiskerimyndigheterna, tullen och gränsbevakningsväsendet. Det finns inget behov i sak av att komplettera nätverket av tillsynsmyndigheter med en jakt- och fiskeövervakningsorganisation enligt denna lag. I jakt- och fiskeövervakningen ingår inte heller tillsyn över Forststyrelsens skogsbruk och övriga affärsverksamhet.

Jakt- och fiskeövervakningsuppgifterna enligt propositionen motsvarar jakt- och fiskeövervakarnas nuvarande arbetsuppgifter.

Jakt- och fiskeövervakningen skall skötas av enheten för offentliga förvaltningsuppgifter, som har hand om de offentliga förvaltningsuppgifterna vid Forststyrelsen. Enheten skall ha så många polisutbildade jakt- och fiskeövervakare anställda i tjänsteförhållande som det behövs för uppgiften. Utöver polisutbildningen förutsätts de vara förtrogna med jakt- och fiskeövervakning och därtill ha oklanderliga levnadsvanor och vara pålitliga. Styrningen av och tillsynen över jakt- och fiskeövervakningen hör till ansvarsområdet för vildmarkschefen vid enheten för offentliga förvaltningsuppgifter.

Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakningsorganisation kan med sin blotta existens anses ha en förebyggande effekt när det gäller lagöverträdelserna på Forststyrelsens områden. Dessutom arbetar man med hjälp av olika förebyggande åtgärder såsom information, handledning och rådgivning för att områdena skall användas i enlighet med lagen. I praktiken är det ändå inte möjligt att sköta jakt- och fiskeövervakningen på ett ändamålsenligt sätt med enbart förebyggande åtgärder. Lagöverträdelser kan inte förebyggas helt och hållet, vilket innebär att jakt- och fiskeövervakarna bör ha de befogenheter som behövs för att kunna ingripa vid förseelser. En jakt- och fiskeövervakningsuppdrag utan de arbetsredskap, befogenheter, som behövs för att utföra uppdraget lämnar saken på hälft och gör hela upprättandet av ett lagfäst övervakningssystem tvivelaktigt.

I propositionen föreslås att de tjänstemän som utför jakt- och fiskeövervakning vid Forststyrelsen skall ha flera befogenheter

som ansetts nödvändiga för utförandet av uppgiften och som inkluderar ingrepp i sådana grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen. I befogenheterna ingår bl.a. rätt att utreda identiteten i fråga om en person som misstänks för en förseelse, utföra säkerhetsvisitation, under vissa förutsättningar gripa en person och i undantagsfall använda maktmedel, göra summariska förundersökningar samt förelägga ordningsbot och delge straffanspråk.

Avsikten har varit att klart avgränsa befogenheterna i lagförslaget, samtidigt som man har gett akt på att de måste stå i proportion till rättskränkningen och det intresse som skyddas. Detsamma gäller villkoren för att få utöva befogenheterna. En lagöverträdelse som omfattas av den föreslagna lagen kan t.ex. sällan anses vara av det slaget att jakt- och fiskeövervakaren skulle ha rätt att använda maktmedel. I de situationer som kräver att maktmedel används är det första alternativet i regel att begära handräckning av polisen eller gränsbevakningsväsendet.

En förutsättning för att befogenheterna skall få utövas är alltid att det handlar om ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag. Jakt- och fiskeövervakarna skall inte ha någon allmän rätt att övervaka att lagarna följs på Forststyrelsens områden, utan det måste finnas en konkret misstanke om brott mot en lag som omfattar jakt- och fiskeövervakning.

I propositionen föreslås de tjänstemän som utför jakt- och fiskeövervakning få befogenheter som inte direkt har anknytning till den traditionella jakt- och fiskeövervakningen. Enligt propositionen skall en jakt- och fiskeövervakare få rätt att i samband med ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag utföra ett s.k. utandningsprov för att konstatera alkoholhalten i blodet hos den som framför ett motorfordon eller en vattenfarkost eller någon annan person som i en vattenfarkostsköter en uppgift som väsentligt påverkar farkostens trafiksäkerhet. Jakt- och fiskeövervakaren har dessutom rätt att hindra en person som uppfyller strafflagens premisser för rattfylleri eller för fylleri i sjötrafik från att sköta sin uppgift. Förslaget

grundar sig på strävan att minimera den allmänna säkerhetsrisken och att garantera att den myndighet som övervakar att lagarna följs är trovärdig i sin verksamhet.

Enligt propositionen får de tjänstemän som utför jakt- och fiskeövervakning börja utreda enkla och klara förseelser som omfattas av jakt- och fiskeövervakningen på ort och ställe genom summarisk förundersökning enligt förundersökningslagen. Om undersökningen görs direkt på platsen i klara fall, t.ex. om den misstänkte erkänner gärningen, kan det inte anses äventyra den misstänktes rättsskydd. Om ett ärende utreds på ort och ställe precis när gärningen har begåtts, går det lättare att klara upp fallet. Det är dessutom ekonomiskt sett mer ändamålsenligt än om det alltid är polisen som gör undersökningen. Om en undersökning kräver mer ingående åtgärder än summarisk förundersökning eller förutsätter att en person kallas till ett särskilt förhör eller om man har varit tvungen att ta till maktmedel vid övervakningen, skall undersökningen utan ogrundat dröjsmål överföras till polisen.

Jakt- och fiskeövervakarna får enligt lagförslaget rätt att förelägga ordningsbot enligt lagen om ordningsbotsförfarande och delge straffanspråk enligt lagen om strafforderförfarande, i båda fallen under förutsättning att den som saken gäller skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i det nämnda förfarandet och att övriga lagfästa villkor uppfylls. I fråga om straffanspråken innehåller propositionen dessutom ett förslag till maximalt antal dagsböter som kan framställas genom straffanspråk. I de nya rättssäkerhetsgarantierna ingår i fråga om straffanspråk dessutom att ett bötesstraff som påförts med stöd av straffanspråk inte får förvandlas till fängelse.

Rätten att förelägga ordningsbot eller framställa straffanspråk direkt på ort och ställe, om den som saken gäller går med på det, gör förfarandet enklare och kostnaderna lägre både med tanke på den som är föremål för påföljden och med tanke på myndigheternas verksamhet. Rättsskyddet för dem som är föremål för påföljder garanteras dels av att jakt- och fiskeövervakarna skall ha grundutbildning för polis, dels av att chefen

för polisdistriktet skall övervaka praxis när det gäller ordningsbot och att straffanspråket fastställs av en åklagare.

De befogenheter som jakt- och fiskeövervakarna föreslås få motsvarar huvudsakligen de särskilda polisbefogenheter som de nu beviljas genom beslut av inrikesministeriet, med undantag för rätten att gripa människor, förelägga ordningsbot och framställa straffanspråk.

Tillsynen över den föreslagna jakt- och fiskeövervakningen utgör en viktig del av funktionen som helhet. Enligt lagförslaget i propositionen skall jord- och skogsbruksministeriet övervaka att Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning har ordnats på ett lagenligt och i övrigt ändamålsenligt sätt. Eftersom jord- och skogsbruksministeriet inte kan anses ha tillräcklig sakkunskap för tillsynen över den sorts befogenheter som föreslås i propositionen är det länsstyrelserna, som ansvarar för polisväsendet inom sina respektive verksamhetsområden, som skall övervaka hur befogenheterna utövas. För att tillsynen skall bli effektiv och ändamålsenlig måste samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna vara gott. Jakt- och fiskeövervakarnas praktiska verksamhet skall vid Forststyrelsen övervakas av enheten för offentliga förvaltningsuppgifter, och där närmast av vildmarkschefen.

Jakt- och fiskeövervakarnas befogenheter att ge straffpåföljder förutsätter bl.a. att de i polisens personregister kan kontrollera personuppgifterna i fråga om den som är föremål för en påföljd. I anslutning till detta ingår i propositionen ett förslag till ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003).

5. Propositionens konsekvenser

5.1. Samhälleliga konsekvenser

Propositionen främjar en hållbar användning för lagenliga ändamål av statens områden i Forststyrelsens besittning och förebygger skadegörelse på områdena i och med att det skapas en tydligare lagstiftningsram för uppföljning av och tillsyn över hur områdena används.

5.2. Ekonomiska konsekvenser

Propositionen förutsätter inte som sådan att den nuvarande jakt- och fiskeövervakningsorganisationen växer, och den medför inte heller några andra behov av tilläggsanslag jämfört med nuläget. Kostnaderna för jakt- och fiskeövervakningen uppgår för närvarande till ca 785 000 euro per år. Löneutgifternas andel av denna summa är ca 450 000 euro, och resten består bl.a. av kostnader för anskaffning och användning av utrustning, resekostnader och lokalkostnader.

5.3. Konsekvenser för organisation och personal

Genom propositionen skapas en lagstiftningsgrund för den jakt- och fiskeövervakningsorganisation som redan finns vid Forststyrelsen och består av nio jakt- och fiskeövervakare jämte chefer vid enheten för offentliga förvaltningsuppgifter. Enligt 8 § 3 mom. i lagen om Forststyrelsen (1378/2004) skall vildmarksärenden omfattas av den styrnings- och tillsynsbehörighet som vildmarkschefen inom enheten för offentliga förvaltningsuppgifter har.

5.4. Miljökonsekvenser

Genom propositionen främjas en hållbar användning av statens områden i Forststyrelsens besittning och skyddet av mångfalden med hjälp av uppföljning av och tillsyn över att jakt, fiske och annan användning av områdena sker i enlighet med lagen.

5.5. Konsekvenser för olika medborgargrupper ställning

Propositionen har inga konsekvenser för jämställdheten mellan könen och inte heller för olika medborgargrupper ställning.

6. Beredningen av propositionen och remissyttrandet

Propositionen har beretts av en arbetsgrupp tillsatt av jord- och skogsbruksministeriet.

Vid sidan av jord- och skogsbruksministeriet var justitieministeriet, inrikesministeriet, Forststyrelsen och Jägarnas centralorganisation företrädare i arbetsgruppen. Under arbetets gång hörde arbetsgruppen professor Kaarlo Tuori från Helsingfors universitet och professor Veli-Pekka Viljanen från Åbo universitet, statsåklagare Matti Nissinen från riksåklagarämbetet samt servicechef Erkki Turtinen och jakt- och fiskeövervakare Aimo Tervämäki från Forststyrelsen som sakkunniga i fråga om de preliminära förslagen.

Utlåtanden om propositionen begärdes av följande instanser: justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, riksdagens justitieombudsman, Forststyrelsen, länsstyrelserna, staben för gränsbevakningsväsendet, dataombudsmannen, tullstyrelsen, riksåklagarämbetet, rådet för naturtillgångarna, Jägarnas centralorganisation, Kajanalands

jaktvårdsdistrikt, Lapplands jaktvårdsdistrikt, Uleåborgs jaktvårdsdistrikt, Norra Savolax jaktvårdsdistrikt, Forststyrelsens regionala delegationer, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, METO - Skogsbranschens Experter rf, Finlands Advokatförbund rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands Polisorganisationers Förbund rf och Suomen Syyttäjähdistys ry.

Lagen har allmänt taget ansetts behövlig och dess innehåll huvudsakligen värt att understödja. Propositionen har på grund av utlåtandena preciserats i synnerhet när det gäller förutsättningarna för att jakt- och fiskeövervakarna skall få använda maktmedel. Utgångspunkten skall vara att de får använda maktmedel självständigt bara när det inte går att få handräckning av polisen eller gränsbevakningsväsendet. Dessutom har i propositionen tagits med bestämmelser som förutsätts i personuppgiftslagen och som gäller registrering av vissa åtgärder.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning

1 §. Lagens syfte. Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde och syfte. Lagen gäller Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning på statens områden i Forststyrelsens besittning. Lagen ingriper inte i de uppgifter och befogenheter som andra myndigheter, t.ex. polisen, gränsbevakningsväsendet och tullen, har på statens områden i Forststyrelsens besittning.

Enligt paragrafen är syftet med jakt- och fiskeövervakningen att främja och övervaka att de områden som är i Forststyrelsens besittning används lagenligt och att förebygga och, i den omfattning det ingår i uppgiften, utreda brott i anslutning till detta. Jakt- och fiskeövervakning avser inte bara tillsyn över att det materiella innehållet i de anknytande bestämmelserna iakttas, utan där ingår också kontroll av att de som använder Forststyrelsens områden har de tillstånd som krävs för detta. Uppgiften har samband med övervakningen av att Forststyrelsens områden används på ett hållbart sätt.

När det gäller att nå målen med lagen accentueras betydelsen av rådgivning, handledning och andra förebyggande åtgärder liksom även av yrkes- och sakkunskap hos de tjänstemän som sköter jakt- och fiskeövervakningen. Ändamålsenliga befogenheter som står i proportion till uppgiften hänger samman med den förebyggande verksamheten och underlättar utförandet av uppgiften även i övrigt.

2 §. Jakt- och fiskeövervakning. Paragrafen innehåller bestämmelser om jakt- och fiskeövervakningens omfattning. Enligt 1 mom. omfattar jakt- och fiskeövervakning enligt denna lag tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om jakt, fiske, naturskydd, behandling av vilda djur, uppgörande av öppen eld och nedskräpning, tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om förebyggande av terrängtrafikens negativa effekter med tanke på naturnäringarna,

naturen och ett allmänt nyttjande av naturen för rekreation samt andra allmänna intressen och om rätten att färdas i terrängen med motordrivna fordon, tillsyn över efterlevnaden av sjötrafikbestämmelserna om skydd för fisket eller andra näringar, naturen och ett allmänt nyttjande av naturen för rekreation samt andra allmänna intressen och, på det sätt som föreskrivs i skjutvapenlagen (1/1998), tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om skjutvapen och skjutförnödenheter på statens områden i Forststyrelsens besittning.

Enligt 2 mom. ingår i jakt- och fiskeövervakningen enligt denna lag dessutom övervakning av statens skogsegendom och övriga egendom som är i Forststyrelsens besittning. Avsikten med bestämmelsen är att få till stånd en allmän tillsyn över användningen av statens områden och att förebygga skadegörelse, snatteri och andra liknande förseelser som riktar sig mot egendomen.

De viktigaste bestämmelserna som omfattar jakt- och fiskeövervakning ingår i följande lagar och i bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av dem: jaktlagen (615/1993), lagen om fiske (286/1982), naturvårdslagen (1096/1996), djurskyddslagen (247/1996), lagen om räddningsväsendet (591/1999), avfallslagen (1072/1993), terrängtrafiklagen (1710/1995) och sjötrafiklagen (463/1996) samt 17, 28, 35, 48 och 48 a kap. i strafflagen (39/1889). Enligt 117 § i skjutvapenlagen skall skjutvapen och dokument som gäller dem på begäran visas upp för en tjänsteman vid Forststyrelsen som utför jakt- och fiskeövervakning.

Enligt 3 mom. omfattar jakt- och fiskeövervakningen inte uppgifter som gäller tillsynen över att lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

3 §. Jakt- och fiskeövervakare. Enligt 1 mom. finns med tanke på jakt- och fiskeövervakningen vid Forststyrelsens enhet för offentliga förvaltningsuppgifter jakt- och fiskeövervakare som är anställda i

tjänsteförhållande. Beskaffenheten hos jakt- och fiskeövervakarnas uppgifter och den anknytande möjligheten att utöva offentlig makt förutsätter att man säkerställer att jakt- och fiskeövervakningen utförs opartiskt och oavhängigt. Därför föreslås att jakt- och fiskeövervakarna direkt med stöd av lagen placeras vid enheten för offentliga förvaltningsuppgifter, som är fristående från Forststyrelsens affärsverksamhet.

I 2 mom. föreskrivs om behörighetsvillkoren för jakt- och fiskeövervakare. Jakt- och fiskeövervakningen är av det slaget att man måste kunna kräva mer av de tjänstemän som utnämns än vad som förutsätts i de allmänna behörighetsvillkoren för statliga tjänster. Därför krävs att den som utnämns till en tjänst som jakt- och fiskeövervakare har oklanderliga levnadsvanor.

Om någon har gjort sig skyldig till brott kan detta i regel ses som ett hinder för att denna person skall kunna utnämnas till en tjänst som jakt- och fiskeövervakare. Mindre förseelser kan däremot inte ensamma anses utgöra ett hinder för en utnämning, om sökanden i övrigt har oklanderliga levnadsvanor och är lämplig för uppgiften som jakt- och fiskeövervakare.

Alkohol- och drogberoende kan påverka en persons förmåga att klara av sina uppgifter och göra honom eller henne mindre pålitlig. När det gäller att utse någon till en tjänst som jakt- och fiskeövervakare skall alkohol- och drogberoende eller användning av droger i regel ses som ett bevis på att personen i fråga är olämplig för uppgiften. I jakt- och fiskeövervakningsuppgifter tillämpas på denna punkt en likadan bedömning av lämpligheten som i polisuppgifter.

Särskilda behörighetsvillkor för jakt- och fiskeövervakare är grundexamen för polis och förtrogenhet med jakt- och fiskeövervakning. Med förtrogenhet med jakt- och fiskeövervakning avses inte bara att en person skall vara insatt i den viktigaste lagstiftningen som gäller jakt- och fiskeövervakning, utan det krävs också praktiska kunskaper om vildmarksärenden. Jord- och skogsbruksministeriet och Forststyrelsen skall till behövliga delar med hjälp av inrikesministeriet, som ansvarar för polisväsendet, se till att jakt- och

fiskeövervakarnas yrkesskicklighet upprätthålls.

Enligt 3 mom. skall jakt- och fiskeövervakaren ha ett tjänstetecken som anger hans eller hennes ställning. Det är meningen att med stöd av bemyndigandet i 19 § till behövliga delar utfärda närmare bestämmelser om tjänstetecknet genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

4 §. *Principer för jakt- och fiskeövervakning.* I paragrafen anges de allmänna principerna för jakt- och fiskeövervakningen. Enligt 1 mom. skall jakt- och fiskeövervakningen utföras sakligt, opartiskt och på ett sätt som främjar försonlighet. Ett uppdrag får inte medföra större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att uppdraget skall kunna fullgöras. Övervakningsåtgärderna skall vara motiverade i förhållande till hur viktigt och brådskande uppdraget är samt till övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen. Det skall vara förbjudet att ingripa i individens rättigheter mer än nödvändigt och att orsaka någon större skada eller olägenhet än nödvändigt. Dessa krav betonar att proportionalitetsprincipen skall beaktas vid utförandet av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag, och de tryggar individens grundläggande fri- och rättigheter. Kraven är av liknande slag som de krav som ställs på verksamhet utövad av de myndigheter som avses i gränsbevakningslagen (578/2005) och polislagen (493/1995).

Enligt 2 mom. skall jakt- och fiskeövervakaren i första hand genom råd, uppmaningar och förbud försöka få den som är föremål för övervakningen att följa lagen. Genom denna bestämmelse betonas att rådgivning och handledning prioriteras inom jakt- och fiskeövervakningen. I synnerhet befogenheter som innebär handgripligt agerande skall i regel utövas först när man inte annars rimligtvis når det önskade målet, och samtidigt skall de begränsningar som föreslås i 1 mom. beaktas. På denna punkt motsvarar bestämmelsen principerna i polislagen och gränsbevakningslagen.

I 3 mom. föreskrivs om jakt- och fiskeövervakarens rätt att avstå från en

åtgärd. Utförandet av ett myndighetsuppdrag kan ibland bedömas medföra olägenheter som är större än den fördel som eftersträvas. Slutförandet av uppdraget kan i sådana situationer medföra följder som är oskäligen med hänsyn till frågans betydelse och det resultat som eftersträvas. En jakt- och fiskeövervakare skall inte bara ha rätt utan också skyldighet att avstå från en övervakningsåtgärd om den kan förutses få oskäligen negativa konsekvenser. Liknande bestämmelser finns i polislagen och gränsbevakningslagen.

För att jakt- och fiskeövervakningen skall kunna utföras på behörigt sätt är det nödvändigt att jakt- och fiskeövervakaren vid utförandet av ett uppdrag har ett tjänstetecken som anger hans eller hennes ställning. Tjänstetecknet skall visas upp vid behov och alltid på begäran.

5 §. Meddelande av grunden för en åtgärd. Enligt paragrafen skall jakt- och fiskeövervakaren alltid omedelbart upplysa en person som blir föremål för åtgärder som riktar sig mot hans eller hennes frihet om vad åtgärden grundar sig på, och detta på ett språk som personen förstår. Bestämmelsen står i överensstämmelse med artikel 5.2 i Europeiska människorättskonventionen, som är bindande för Finland. Enligt artikeln skall var och en som arresteras utan dröjsmål och på ett språk som han förstår underrättas om skälen för åtgärden.

Den som blir föremål för andra övervakningsåtgärder än sådana som riktar sig mot hans eller hennes frihet har rätt att få veta vad en åtgärd grundar sig på så snart detta är möjligt utan att åtgärden äventyras.

Genom de föreslagna bestämmelserna förpliktas jakt- och fiskeövervakarna att omedelbart motivera åtgärder som ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna för dem som blir föremål för åtgärderna.

6 §. Utredande av identitet samt rätt att gripa. Enligt 1 mom. har en jakt- och fiskeövervakare vid utförandet av ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag rätt att stoppa en person och ett fordon och att utreda de stoppades identitet. För att kunna utreda identiteten har övervakaren rätt att få veta en persons namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt var han eller hon kan anträffas.

Nödvändiga uppgifter om en persons namn kan även innefatta uppgifter om olika sätt på vilka ett namn av främmande ursprung skrivs i officiella handlingar som berör denna person. Skyldigheten att uppgive var en person kan anträffas gäller personens bostadsadress eller, när personen i enskilda fall behöver anträffas vid en viss tidpunkt, var personen befinner sig just då.

Rätten att utreda en persons identitet hänför sig alltid till ett konkret förhandenvarande övervakningsuppdrag. Jakt- och fiskeövervakarna har ingen allmän rätt att kontrollera någons personuppgifter i andra situationer än vid konkreta övervakningsuppdrag. De har heller ingen allmän rätt att stoppa fordon och utföra trafikövervakning enligt vägtrafiklagen (267/1981) på Forststyrelsens områden.

Den som blir tillfrågad om sina personuppgifter skall ha rätt att få veta grunden för detta enligt det som föreskrivs i 5 § i lagförslaget.

Enligt 1 mom. har en jakt- och fiskeövervakare rätt att gripa en person som vägrar lämna uppgifter som behövs för utredandet av identiteten. En person får också gripas när det är nödvändigt för att hindra att ett grovt brott mot bestämmelserna om jakt- och fiskeövervakning fortsätter, och förutsatt att gripandet står i proportion till gärningen. Det är enligt bestämmelsen inte tillåtet att gripa någon för att hindra att en ringa förseelse fortsätter. Förseelsen skall vara så grov att ett gripande kan anses stå i proportion till gärningens karaktär.

I 2 mom. föreskrivs när en gripen skall frigges och hur han eller hon skall behandlas vid gripandet. Enligt bestämmelsen skall den som har gripits frigges så snart behövliga personuppgifter erhållits eller när det inte längre finns någon risk för att brottet mot bestämmelserna fortsätter, dock senast sex timmar efter gripandet. I annat fall skall den gripne överlämnas till polisen utan ogrundat dröjsmål.

Den föreslagna sextimmarsgränsen betyder inte att en person alltid kan hållas gripen i sex timmar. Åtgärder för att överlämna en person till polisen skall vidtas så snart som möjligt när det framgår att man t.ex. inte får reda på hans eller hennes personuppgifter. Frihetsberövande i anslutning till ett gripande

är enligt bestämmelsen inte avsett att vara ett påtryckningsmedel, och det får inte pågå något längre än vad som är nödvändigt för att syftet med jakt- och fiskeövervakningsuppdraget skall uppnås.

I 3 mom. föreskrivs att den som gripits skall bemötas sakligt. Med sakligt bemötande avses en människovärdig behandling efter gripandet och under en eventuell transport till polisen.

7 §. Säkerhetsvisitation. Enligt 1 mom. har jakt- och fiskeövervakaren i situationer som avses i 6 § 1 och 2 mom. rätt att kroppsvisitera en person och granska ett fordon, om detta är nödvändigt för att säkerställa att personen inte medför och fordonet inte innehåller vapen, föremål eller ämnen med vilka övervakningsåtgärden kan äventyras, personen själv eller andra utsätts för fara eller naturen orsakas betydande skada. Med farliga föremål avses t.ex. skjutvapen, fjäderdrivna vapen, knivar och andra eggvapen samt olika tillhyggen. Med farliga ämnen avses bl.a. gifter, sprängämnen och tändmedel. Behovet av en visitation kan grunda sig t.ex. på jakt- och fiskeövervakarens iakttagelser, tips från en utomstående eller hotfullt beteende hos den som visiteras. Rätten att göra en visitation är grundad för att jakt- och fiskeövervakarnas arbetarskydd skall kunna säkerställas och andra eventuellt närvarandes säkerhet garanteras. Den kan behövas också för att förebygga avsevärda miljöskador.

Enligt 2 mom. har jakt- och fiskeövervakaren rätt att vid ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag utföra ett prov för att konstatera vilken alkoholhalt den som framför ett motordrivet fordon eller en vattenfarkost eller någon annan person som i en vattenfarkost sköter en uppgift som väsentligt påverkar farkostens trafiksäkerhet har i blodet (ett s.k. utandningsprov), om personens uppträdande, lukten av alkohol eller andra omständigheter ger uppenbar anledning att misstänka att denna person är så påverkad av alkohol att han eller hon kan äventyra den allmänna säkerheten. Bestämmelsen ger inte jakt- och fiskeövervakarna rätt att utföra utandningsprov i andra situationer än i samband med konkreta jakt- och fiskeövervakningsåtgärder. De får således

inte genomföra allmänna trafikkontroller bland dem som färdas på Forststyrelsens område.

Om det med stöd av ett prov som avses i 2 mom. eller på grund av andra omständigheter finns grundad anledning att misstänka att den som framför ett motordrivet fordon är så påverkad av alkohol att han eller hon uppfyller de premisser för rattfylleri som anges i 23 kap. 3 § i strafflagen, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att hindra en sådan person från att framföra fordonet. Samma rättighet har jakt- och fiskeövervakaren om den som framför en vattenfarkost eller någon annan person som i en vattenfarkost sköter en uppgift som väsentligt påverkar farkostens trafiksäkerhet uppfyller de premisser för fylleri i sjötrafik som anges i 23 kap. 5 § i strafflagen. Dessa personer utgör en allmän säkerhetsrisk i väg- och sjötrafiken, och därför bör de inte tillåtas fortsätta som förare eller i andra ovan avsedda uppgifter.

Jakt- och fiskesällskap består ofta av flera personer. Om föraren, eller på en vattenfarkost dessutom den som skött en annan ovan avsedd uppgift, inte kan fortsätta utföra sin uppgift, skall jakt- och fiskeövervakaren försäkra sig om att någon annan i sällskapet kan träda i denna persons ställe eller vid behov på något annat sätt se till att dessa personer tryggt kan ta sig bort från området.

8 §. Omhändertagande. Enligt 1 mom. har en jakt- och fiskeövervakare rätt att vid behov fränta den som visiteras skjutvapen och skjutförnödenheter samt andra farliga föremål och ämnen.

Det kan gälla alla slags föremål och ämnen med vilka människors säkerhet kan äventyras eller naturen orsakas betydande skada. I detaljmotiveringen till 7 § ges exempel på farliga föremål och ämnen.

Egendom som fråntagits en person skall återlämnas genast efter visitationen, om inte denna person med hänsyn till sitt berusnings- eller sinnessillstånd eller andra omständigheter med fog kan misstänkas orsaka överhängande fara för människor eller betydande skada för naturen och om det inte finns något annat lagligt hinder för återlämnandet.

Enligt 2 mom. skall omhändertagen egendom som av de orsaker som anges i 1

mom. inte kan återlämnas till innehavaren utan ogrundat dröjsmål, dock senast inom sju dygn från fråntagandet, överlämnas till polisen för åtgärder enligt polislagen eller, i fråga om skjutvapen och skjutföremål, enligt skjutvapenlagen. Enligt 24 § i polislagen skall omhändertagen egendom återlämnas till innehavaren inom 14 dygn eller, om den inte riskfritt kan återlämnas till innehavaren, säljas med ägarens samtycke eller, om det är fråga om egendom av ringa värde som inte kan återlämnas, förstöras med tillstånd av en polisman som tillhör befälet.

Enligt 99 § i skjutvapenlagen kan skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som polisen med stöd av ett beslut om omhändertagande har i sin besittning inom tre månader från det beslutet fattades överlämnas till en person som har behörigt tillstånd och som ägaren anger eller godkänner eller, om de inte överlämnats till någon som har behörigt tillstånd, säljas av polisen för ägarens räkning på offentlig auktion.

I 3 mom. ingår bestämmelser om omhändertagande i samband med olovlig jakt och olovligt fiske. En jakt- och fiskeövervakare skall ha rätt att på de villkor och med de förpliktelser som anges i lagen om fiske (286/1982) ta hand om de fångstredskap med vilka olovligt fiske bedrivits, den båt eller övriga farkost från vilken fångsten bedrivits och den olagliga fångsten eller att vidta andra åtgärder enligt lagen om fiske. De viktigaste bestämmelserna om detta i lagen om fiske (286/1982) ingår i 13 kap. som handlar om tillsyn, omhändertagande av gods och handräckning, och i synnerhet i lagens 101 §. I 102 § i lagen om fiske föreskrivs om förpliktelser i anslutning till omhändertagande av gods, dvs. närmast att den omhändertagna egendomen utan dröjsmål skall överlämnas till polisen. En jakt- och fiskeövervakare som överväger att ta hand om någons egendom skall ge akt på att åtgärden måste stå i proportion till förseelsen. Avsikten med bestämmelsen är inte att t.ex. en vattenfarkost av betydande värde skall omhändertas på grund av en ringa förseelse, utan om den olagliga verksamheten fortsätter skall man begära handräckning av polisen.

En jakt- och fiskeövervakare har på de villkor och med de förpliktelser som anges i jaktlagen (615/1993) rätt att ta hand om ett fångstredskap som använts för olovlig jakt eller göra det funktionsodugligt och att ta hand om vilt som jagats olovligen och enligt jaktlagen kan dömas förverkat till staten. De viktigaste bestämmelserna om detta ingår i jaktlagens 10 kap., som handlar om påföljder för lagstridig verksamhet, och i synnerhet i 80 och 81 §. Med förpliktelser i anslutning till omhändertagande avses närmast bestämmelsen i 81 § om skyldigheten att underrätta polisen om redskap som tagits i förvar eller att tillställa polisen redskapet.

I 4 mom. ingår bestämmelser om en jakt- och fiskeövervakares rätt att vid misstanke om en naturskyddsförseelse ta hand om föremålet för eller hjälpmedlet vid brottet. I 58 § i naturvårdslagen (1096/1996) ingår bestämmelser om naturskyddsförseelser. Rätten till omhändertagande gäller i de fall om vilka föreskrivs i 60 § i naturvårdslagen. Denna rätt gäller jakt-, insamlings- eller andra redskap som använts eller som uppenbarligen är avsedda att användas i strid med de bestämmelser eller föreskrifter som skall iaktas i naturskyddsområdet. Rätten till omhändertagande gäller också djur som olovligen fångats eller växter som olovligen tagits i ett naturskyddsområde samt allt annat sådant som det är förbjudet att ta eller använda i ett naturskyddsområde.

Enligt den föreslagna bestämmelsen skall jakt- och fiskeövervakaren dessutom ha rätt att ta hand om djur som fångats och växter som tagits i strid med naturvårdslagen samt andra sådana föremål för brott vilka enligt 59 § i naturvårdslagen kan dömas förverkade till staten.

Enligt 4 mom. skall ett omhändertaget föremål för ett brott, med undantag för bytet, och hjälpmedlet vid brottet överlämnas till polisen utan ogrundat dröjsmål, dock senast inom sju dygn från omhändertagandet.

9 §. Användning av maktmedel. Paragrafen innehåller bestämmelser som gäller i fall där en jakt- och fiskeövervakare hindras från att utföra ett tjänsteuppdrag som avses i denna lag. Enligt 1 mom. skall jakt- och fiskeövervakaren i sådana här situationer, där användning av maktmedel kan förutsättas för att ett övervakningsuppdrag skall kunna

genomföras, såsom första alternativ vända sig antingen till polisen eller gränsbevakningsväsendet för att få handräckning.

Av olika orsaker är det inte alltid möjligt i praktiken att inom jakt- och fiskeövervakningen få handräckning av polisen eller gränsbevakningsväsendet. Till exempel långa avstånd eller andra aktuella tjänsteuppdrag kan medföra att handräckning inte kan fås inom en skälig tid. Med tanke på sådana situationer föreskrivs i 2 mom. om jakt- och fiskeövervakarens rätt att självständigt använda maktmedel vid utförandet av ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag under de förutsättningar som anges i bestämmelsen.

Ett centralt villkor är tillgången till utomstående handräckning. Bedömningen av tillgången till handräckning skall dock inte göras av fiske- och jaktövervakaren, utan av den som lämnar handräckning. I situationer där användning av maktmedel krävs skall en begäran om handräckning alltid göras om bara situationen tillåter det.

Om det efter att begäran lämnats framgår att det inte går att få handräckning skall jakt- och fiskeövervakaren när han eller hon överväger att självständigt använda maktmedel ännu beakta hur viktig och brådskande jakt- och fiskeövervakningsuppdraget är och hur farligt motståndet är. Om uppdraget inte kan anses viktigt eller brådskande och om motståndet på förhand kan bedömas som farligt har jakt- och fiskeövervakaren på basis av bestämmelsen varken orsak eller rätt att självständigt använda maktmedel.

I 3 mom. föreskrivs om allmänna förutsättningar som hänför sig till användning av maktmedel med beaktande av att användning av maktmedel skall vara en exceptionell åtgärd vid övervakningsuppdrag. Maktmedel får användas endast i en sådan omfattning och så länge som det krävs för fullgörandet av jakt- och fiskeuppdraget. Innan maktmedel används skall jakt- och fiskeövervakaren enligt bestämmelsen om situationen medge den som är föremål för övervakningsåtgärden en varning om att maktmedel kommer att användas, om denna person inte annars avstår från en lagstridig

åtgärd eller inte följer jakt- och fiskeövervakarens råd, uppmaningar och befallningar. Även i övrigt skall de allmänna principer för jakt- och fiskeövervakning som anges i den föreslagna 4 § beaktas. Där ingår också att jakt- och fiskeövervakaren har rätt att avstå från en åtgärd om olägenheterna som den medför blir större än de fördelar som eftersträvas.

I 4 mom. ingår hänvisningar till bestämmelserna i 4 kap. 6 § 3 mom. i strafflagen (39/1889) om frihetsgrunder i fråga om straffansvar och i 7 § om lindring av straffansvar. Avsikten med hänvisningarna har varit att betona att maktmedel skall användas med eftertanke och att det inte är meningen att verk kraft skall användas än vad uppdraget och helhetsbedömningen av läget ger anledning till.

10 §. Rättigheter på annans fastighet. I 1 mom. ingår bestämmelser om när en jakt- och fiskeövervakare skall ha rätt att i ett enskilt övervakningsuppdrag röra sig på annans mark- och vattenområde och att där utöva sina befogenheter enligt denna lag. Detta är fallet t.ex. när den person som är föremål för en övervakningsåtgärd försöker undvika åtgärden genom att fly eller annars avlägsna sig från Forststyrelsens område. Behovet att röra sig på annans område kan också grunda sig på att någon på en annans område har brutit mot eller håller på att bryta mot bestämmelserna på ett sådant sätt att följden framträder eller sannolikt skulle framträda på Forststyrelsens område. Ett villkor för att få gå in på någon annans område och vidta övervakningsåtgärder är alltid att ett konkret övervakningsuppdrag utförs. Om man inte ingriper direkt när förseelsen sker, hör ärendet inte till jakt- och fiskeövervakarens uppgifter utan till polisens.

Bestämmelsen ger ingen rätt att röra sig på andra människors gårdsområden eller andra områden som omfattas av hemfriden, om det inte finns ett tvingande skäl att röra sig där med anledning av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag.

Färdsel på någon annans område kan ske till fots, på skidor och med Forststyrelsens fordon.

Det är inte meningen att med denna

bestämmelse ingripa i det som i 4 § i terrängtrafiklagen (1710/1995) föreskrivs om rätten att i tjänsteuppdrag färdas i terrängen utan markägarens tillstånd.

11 §. Fasttagande och avlivande av djur. Enligt 1 mom. tillämpas bestämmelserna om rätten att ta fast och avliva djur i djurskyddslagen (247/1996), naturvårdslagen (1096/1996) och jaktlagen (615/1993) i fråga om jakt- och fiskeövervakares rätt att ta fast och vid behov avliva ett djur.

Enligt 14 § 4 mom. i djurskyddslagen skall vilda djur som är sjuka, skadade eller annars i hjälplöst tillstånd hjälpas, om det är möjligt. Är djuret dock i sådant tillstånd att det är uppenbart grymt mot det att hålla det vid liv, skall djuret avlivas eller avlivningen ombesörjas. I 41 § i naturvårdslagen finns en liknande bestämmelse om fridlysta djur. I lagen föreskrivs dessutom uttryckligen att djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård.

Jaktlagens viktigaste bestämmelse om detta ingår i 41 § 1 mom. Enligt detta moment får vilt, annat än vid laglig jakt, dödas endast om det är nödvändigt för att avvärja en fara som omedelbart hotar människor eller husdjur, i farm uppfödda djur eller annan egendom. Bestämmelser om dödande av icke fredat djur ingår dessutom i 7 kap. i jaktlagen. Enligt 54 § i jaktlagen har en jakt- och fiskeövervakare rätt att ta fast en hund på de villkor som anges i lagen.

Det är inte meningen att med den föreslagna bestämmelsen ge jakt- och fiskeövervakarna befogenheter som avviker från dem som anges i de ovan nämnda lagarna.

Enligt 2 mom. har jakt- och fiskeövervakaren rätt att med tanke på de situationer som avses i 1 mom. bära ett vapen som lämpar sig för avlivandet av djur. Vapnet får inte användas i andra situationer som avses i 1 mom.

12 §. Förundersökning. Enligt 1 mom. skall en jakt- och fiskeövervakare i enkla och klara brottsärenden som gäller jakt- och fiskeövervakning göra en summarisk förundersökning enligt 44 § i förundersökningslagen (449/1987), om gärningen enligt allmän straffpraxis inte kan förutses medföra något annat straff än böter. Vid undersökningen iakttas

förundersökningslagens bestämmelser om summarisk förundersökning. Enligt förundersökningslagen finns i regel ingen undersökningsledare vid summarisk förundersökning. I förhørsberättelsen eller i någon annan handling antecknas endast huvudinnehållet i den förhördes utsaga. Den misstänkte behöver inte upplysas om sin rätt att anlita biträde vid förundersökningen eller om när en försvarare kan förordnas för honom eller henne. Vid förhöret behövs inte heller något vittne, och en laglig företrädare för någon som inte har fyllt 15 år behöver inte ges rätt att vara närvarande vid förhöret.

Som exempel på bestämmelser om förseelser i fråga om vilka en jakt- och fiskeövervakare kan göra en summarisk förundersökning om ärendet är enkelt och klart och gärningen enligt allmän straffpraxis inte kan förutses medföra något annat straff än böter kan nämnas 74 § i jaktlagen (jaktförseelse), 108 § 1 mom. 1–5 och 8 punkten i lagen om fiske (fiskeförseelse), 58 § i naturvårdslagen (naturskyddsförseelse), 4 kap. 25 § i terrängtrafiklagen (terrängtrafikförseelse), 24 § i sjötrafiklagen (sjötrafikförseelse), 54 § i djurskyddslagen (djurskyddsförseelse), 19 § i avfallslagen (överträdelse av nedskräpningsförbudet) och 24 § i räddningslagen (brott mot förbudet att göra upp öppen eld).

Det kan också höra till jakt- och fiskeövervakaren att undersöka vissa gärningar som är straffbara enligt strafflagen, om villkoren för summarisk förundersökning uppfylls. Sådana gärningar nämns i strafflagens 17 kap. 15 § (lindrigt djurskyddsbrott), 28 kap. 3 § (snatteri), 10 § (olovlig fångst) och 11 § (besittningsintrång), 35 kap. 3 § (lindrig skadegörelse), 48 kap. 3 § 1 och 4 mom. (miljöförseelse) och 48 a kap. 4 § (döljande av olovligt byte).

Påföljden vid förseelser enligt bestämmelser som det hänvisas till ovan i motiveringen till denna paragraf är böter eller fängelse i högst sex månader. Förseelserna utgör ett kärnområde inom den rätt att göra undersökningar som ingår i jakt- och fiskeövervakarnas behörighet, om ärendet är enkelt och klart. Enligt bestämmelsen har en jakt- och fiskeövervakare rätt att göra en undersökning också när påföljden för gärningen enligt allmän straffpraxis är böter

eller fängelse i högst sex månader. De maximistraff som anges i lagen kan således också vara strängare än de ovan nämnda. När en jakt- och fiskeövervakare i sådana fall överväger att göra en undersökning skall han eller hon fästa särskild vikt vid om ärendet är enkelt och klart.

Om jakt- och fiskeövervakarna får rätt att göra förundersökningar blir det lättare att reda ut gärningarna, och de misstänkta rättsskydd förbättras. Samtidigt kan man undvika myndighetsarbete som ökar kostnaderna, jämfört med om undersökningen alltid överförs till polisen.

Enligt 2 mom. skall en förundersökning utan dröjsmål överföras till polisen, om undersökningen kräver mer ingående åtgärder än summarisk förundersökning eller förutsätter att en person kallas till ett särskilt förhör eller om man har varit tvungen att ta till maktmedel vid övervakningen. När jakt- och fiskeövervakaren överför undersökningen till polisen är det motiverat att han eller hon utan ogrundat dröjsmål underrättar sin chef om detta.

Även om förundersökningen överförs till polisen skall jakt- och fiskeövervakaren ta hand om de åtgärder som är nödvändiga för att undersökningen skall kunna inledas och tryggas, t.ex. utreda den misstänktes identitet, anteckna namnen på eventuella vittnen och vid behov spärra av den plats eller det område där gärningen har begåtts.

13 §. Ordningsbot och straffanspråk. I 1 mom. föreskrivs om jakt- och fiskeövervakarens rätt att förelägga ordningsbot som påföljd för brott mot bestämmelser som avses i denna lag, om ärendet kan behandlas i ordningsbotsförfarande enligt lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983). En förutsättning enligt denna lag är dessutom att den det gäller skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i ordningsbotsförfarande. Samtycket kan ges på en ordningsbotsblankett. I ärendet tillämpas i övrigt det som föreskrivs i 2 a kap. i strafflagen och i lagen om ordningsbotsförfarande.

En jakt- och fiskeövervakares rätt att förelägga ordningsbot gäller bara sådana ringa förseelser som omfattas av jakt- och fiskeövervakningsavgiften och för vilka

påföljden enligt 2 a kap. 9 § i strafflagen och statsrådets förordning om ordningsbotsförseelser (610/1999) som utfärdats med stöd av den kan vara ordningsbot. Till dessa förseelser hör ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt 19 § i avfallslagen (1072/2001), fångst av fisk eller kräfta utan betald fiskevårdsavgift enligt 88 § 1 mom. i lagen om fiske (286/1982) eller försummelse att visa upp ett bevis över en sådan avgift inom utsatt tid samt spöfiske utan betald spöfiskeavgift enligt 88 § 2 mom. i lagen om fiske eller försummelse att visa upp ett bevis över en sådan avgift inom utsatt tid. Den maximala ordningsboten för dessa förseelser är 50 euro. Genom en lag om ändring av strafflagen (585/2005) har ordningsbotsförfarande utvidgats till att även gälla vissa sjötrafikförseelser.

Enligt 2 a kap. 8 § i strafflagen är ordningsbot ett till beloppet fast förmögenhetsstraff som är lindrigare än böter. Obetald ordningsbot får inte förvandlas till fängelse.

Enligt 7 § i lagen om ordningsbotsförfarande utreds vid förundersökning i ordningsbotsärenden endast de omständigheter som måste utredas med tanke på föreläggandet av ordningsbot. Om den som misstänks för en förseelse bestrider denna, utförs förundersökningen i den omfattning utfärdaren av ordningsbotsföreläggandet prövar vara behövlig. Enligt 11 § i lagen om ordningsbotsförfarande övervakar chefen för ett polisdistrikt utfärdandet av ordningsbotsföreläggen. Denna tillsyn gäller också ordningsbot som jakt- och fiskeövervakarna förelägger.

I 2 mom. föreskrivs om jakt- och fiskeövervakarens rätt att inleda strafforderförfarande i ett brottsärende som avses i denna lag genom att framställa straffanspråk, om ärendet enligt lagen om strafforderförfarande (692/1993) kan behandlas i strafforderförfarande. En förutsättning är dessutom att den misstänkte skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i strafforderförfarande. Samtycket kan ges på en blankett som används vid strafforderförfarande. I ärendet tillämpas i övrigt bestämmelserna i lagen om

strafforderförfarande.

Jakt- och fiskeövervakarnas rätt att framställa straffanspråk gäller endast brottsärenden som avses i denna lag och har samband med jakt- och fiskeövervakning, om villkoren för strafforderförfarande uppfylls enligt denna lag och andra lagar.

Som typiska exempel på straffbestämmelser i fråga om vilka en jakt- och fiskeövervakare om bestämmelserna överträds kan framställa straffanspråk kan nämnas 74 § (jaktförseelse) och 75 § (brott mot bestämmelserna i jaktlagen) i jaktlagen, 108 § 1 mom. 1–5 och 8 punkten i lagen om fiske (fiskeförseelse), 58 § i naturvårdslagen (naturskyddsförseelse), 4 kap. 25 § i terrängtrafiklagen (terrängtrafikförseelse), 24 § i sjötrafiklagen (sjötrafikförseelse), 54 § i djurskyddslagen (djurskyddsförseelse), 19 § i avfallslagen (överträdelse av nedskräpningsförbudet) och 24 § i räddningslagen (brott mot förbudet att göra upp öppen eld). Som ytterligare exempel kan nämnas följande lagrum i strafflagen: 17 kap. 15 § (lindrigt djurskyddsbrott), 28 kap. 3 § (snatteri), 10 § (olovlig fångst) och 11 § (besittningsintrång), 35 kap. 3 § (lindrig skadegörelse), 48 kap. 3 § 1 och 4 mom. (miljöförseelse) och 48 a kap. 4 § (döljande av olovligt byte).

Strafforder är en strängare påföljd än ordningsbotsförfarande bl.a. eftersom den utfärdas som dagsböter och eftersom en fastställd strafforder kan förvandlas till fängelse.

Bestämmelsen avviker från förfarandet enligt lagen om strafforderförfarande så till vida att en strafforder enligt denna lag inte kan förvandlas till fängelse. En avvikelse är också att den misstänkte skriftligen skall ge sitt samtycke till att ärendet behandlas i strafforderförfarande. Strafforderförfarande enligt lagen om strafforderförfarande kan inledas oberoende av om den misstänkte ger sitt samtycke eller inte.

14 §. Anmärkning. Enligt paragrafen kan jakt- och fiskeövervakaren ge den som gjort sig skyldig till en förseelse en anmärkning utan att vidta några andra åtgärder, om gärningen är ringa med tanke på omständigheterna. När det bedöms om gärningen är ringa skall man fästa vikt vid arten av det intresse som skyddas genom den

bestämmelse som personen i fråga brutit mot, den skada som orsakats, graden av oaktsamhet och andra liknande frågor.

15 §. Handräckning. Enligt 1 mom. skall en jakt- och fiskeövervakare ha rätt att av en annan statlig myndighet få sådan handräckning som behövs för fullgörandet av ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag och som myndigheten är behörig att lämna. Med beaktande av omständigheterna är det i regel alltid skäl att begära handräckning om maktmedel måste användas vid jakt- och fiskeövervakningen. De myndigheter som kommer i fråga är närmast polisen och gränsbevakningsväsendet.

Meningen är att det i regel skall vara Forststyrelsen som framställer en begäran om handräckning. I brådskande fall kan jakt- och fiskeövervakaren ändå vända sig direkt till den som lämnar handräckning. Det är ändamålsenligt att jakt- och fiskeövervakaren i brådskande fall informerar sina chefer så snabbt som möjligt för att det skall kunna bedömas om Forststyrelsen behöver framställa en begäran om handräckning.

Enligt 2 mom. är en jakt- och fiskeövervakare skyldig att lämna polisen och andra myndigheter handräckning vid olyckor, i spaningen efter försvunna och gripandet av efterlysta och i andra fall där det är lämpligt med tanke på jakt- och fiskeövervakarens uppgifter. Handräckningen lämnas på begäran som riktas till Forststyrelsen, om inte något annat följer av att behovet av hjälp är brådskande. I brådskande fall skall jakt- och fiskeövervakaren så snabbt som situationen medger informera sina chefer om handräckning som lämnats.

16 §. Händelserapport. I 1 mom. föreskrivs om jakt- och fiskeövervakarens bokföringsskyldighet i fråga om utövning av befogenheter, dvs. skyldighet att ge en händelserapport. Avsikten med bestämmelsen är å ena sidan att garantera parternas rättsskydd, i synnerhet rättsskyddet för den misstänkta person som är föremål för åtgärden. Å andra sidan är bokföringen till hjälp för de myndigheter som utför jakt- och fiskeövervakning.

Skyldigheten att ge en händelserapport gäller gripande enligt 6 §, säkerhetsvisitation

enligt 7 §, omhändertagande av föremål enligt 8 § och användning av maktmedel enligt 9 § i lagförslaget. För att bokföringen skall motsvara sitt syfte skall den göras utan ogrundat dröjsmål efter att en övervakningsåtgärd utförts.

Eftersom den information som ingår i de händelserapporter som avses i 1 mom. kan utgöra ett personregister enligt personuppgiftslagen (523/1999) tas bestämmelser om innehållet i händelserapporten och om uppgifternas användningsändamål och förvaringstid in i 2 mom. Vid utgången av förvaringstiden skall uppgifterna förstöras.

Enligt 3 mom. skall personuppgiftslagen i övrigt tillämpas på behandlingen av de uppgifter som ingår i händelserapporten.

17 §. Ersättning för skada. Enligt 1 mom. gäller i fråga om ersättning för skada som uppstått i samband med jakt- och fiskeövervakning det som i skadeståndslagen (412/1974) föreskrivs om skadestånd vid myndighetsutövning. Enligt 3 kap. 2 § i skadeståndslagen är ett offentligt samfund skyldigt att ersätta skada, som förorsakats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning förutsatt att de krav blivit åsidosatta som med hänsyn till verksamhetens art och ändamål skäligen kan ställas på fullgörandet av åtgärden eller uppgiften. Bestämmelser om skador som skall ersättas ingår i 5 kap. i skadeståndslagen.

Enligt 2 mom. skall en jakt- och fiskeövervakare utan dröjsmål göra anmälan hos sin chef om en person- eller egendomsskada som uppstått vid jakt- och fiskeövervakningen, om skadan inte är att anse som ringa. En polisundersökning av skadefallet skall göras på begäran av jakt- och fiskeövervakaren eller om det annars framkommer behov av en undersökning. En allvarlig personskada skall utan undantag utgöra grund för en undersökning, och i allmänhet avsevärda egendomsskador likaså. Det är i regel också skäl att inleda polisundersökning om den skadelidande framför en begäran om detta till Forststyrelsen.

Enligt 3 mom. skall en person som skadats i samband med utförandet av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag utan dröjsmål ges

den vård som behövs. En person som meddelar att han eller hon har skadats genom en åtgärd av en jakt- och fiskeövervakare skall ges möjlighet att bli undersökt av en läkare. Om läkarundersökning inte genast kan ordnas skall personen ges möjlighet att bli undersökt av någon annan ojävig person.

Enligt 4 mom. skall kostnaderna för den nödvändiga vården och de nödvändiga undersökningarna av en person som skadats i samband med jakt- och fiskeövervakning betalas i förskott av statens medel. Kostnader som har betalats av statens medel skall återkrävas, om det inte är uppenbart oskäligt.

18 §. Tillsyn. Enligt 1 mom. ankommer tillsynen över Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning på jord- och skogsbruksministeriet. Enligt paragrafen skall jord- och skogsbruksministeriet övervaka att Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning är lagenligt och ändamålsenligt ordnad. Särskild vikt skall fästas vid att jakt- och fiskeövervakningen är organiserad på ett sätt som garanterar en opartisk och oavhängig övervakning och vid att den interna kontrollen av verksamheten fungerar. I jord- och skogsbruksministeriets tillsynsuppgift ingår vidare att vidta åtgärder för att upprätthålla jakt- och fiskeövervakarnas yrkesskicklighet.

Länsstyrelsen skall som högsta regionala polismyndighet övervaka hur jakt- och fiskeövervakarna utövar sina befogenheter. Länsstyrelserna skall inte bara övervaka att verksamheten är lagenlig, utan också att befogenheterna utövas enhetligt, vilket understryker behovet av samarbete mellan tillsynsmyndigheterna.

Enligt 2 mom. skall Forststyrelsen med tanke på tillsynen kalenderårsvis avfatta en verksamhetsberättelse om jakt- och fiskeövervakningen och före utgången av februari följande år sända den till tillsynsmyndigheterna.

Tillsynsmyndigheterna har rätt att av Forststyrelsen få en kopia av en händelserapport som avses i 16 § samt annan information som är nödvändig för tillsynen.

19 §. Närmare bestämmelser. I paragrafen ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda de närmare bestämmelser om förfarandet som behövs i fråga om utredande av identitet och gripande

enligt 6 §, säkerhetsvisitation enligt 7 § och omhändertagande av egendom enligt 8 §. De närmare tekniska bestämmelser som behövs i fråga om händelserapporter enligt 16 § och tjänstetecken enligt 3 § 3 mom. skall utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

20 §. *Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.* Paragrafens 1 och 2 mom. innehåller sedvanliga ikraftträdandebestämmelser.

I 3 mom. ingår en övergångsbestämmelse som gör det möjligt för de nuvarande jakt- och fiskeövervakarna att fortsätta i sin uppgift som jakt- och fiskeövervakare enligt denna lag, även om alla inte skulle uppfylla de särskilda behörighetsvillkor som gäller polisutbildning och ingår i 3 § 2 mom. i lagförslaget.

1.2. Lag om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

14 §. Paragrafen får en ny 5 punkt, enligt vilken Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare har rätt att enligt avtal med den registeransvarige till polisens personregister genom direkt anslutning eller i maskinläsbar form lämna sådana nödvändiga uppgifter om vidtagna åtgärder vilka registrerats vid jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet. Sådana uppgifter är bland annat uppgifter som hänför sig till en utredning eller kriminalunderrättelseverksamhet.

19 §. Paragrafen får en ny 12 punkt, enligt vilken polisen utan hinder av sekretessbestämmelserna ur andra personregister än de som avses i lagens 30 och 31 § genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form får lämna ut sådana uppgifter till Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare som dessa behöver för jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet. Det är närmast fråga om personuppgifter som hänför sig till vapenregister, båtregister och trafikinformationssystem, uppgifter ur straffregistret som hänför sig till den misstänkte i synnerhet när det handlar om allvarigare brottsmisstankar samt

beskattningsuppgifter som hänför sig till fastställande av böter.

2. Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas de närmare bestämmelser om förfarandet som behövs i fråga om utredande av identitet och gripande enligt 6 §, säkerhetsvisitation enligt 7 § och omhändertagande enligt 8 § i lagförslaget. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas de tekniska bestämmelser som behövs i fråga om tjänstetecken enligt 3 § 3 mom. och händelserapporter enligt 16 §.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

4. Förhållande till grundlagen

Propositionen har samband med grundlagen i flera avseenden. I propositionen föreslås att det statliga affärsverket Forststyrelsen ges offentliga förvaltningsuppgifter där det rentav ingår betydande utövning av offentlig makt. Frågan lyder om det kan anses vara förenligt med 124 § i grundlagen att ett statligt affärsverk ges sådana uppgifter. Enligt propositionen får de tjänstemän vid Forststyrelsen som utför jakt- och fiskeövervakning, dvs. jakt- och fiskeövervakarna, befogenheter med vilka de kan ingripa i individens grundläggande fri- och rättigheter som är skyddade i grundlagen. Dessutom får jakt- och fiskeövervakarna genom rätten att förelägga ordningsbot och framställa straffanspråk befo genheter som hänför sig till utövandet av straffrättslig domsrätt. Det måste bedömas om rätten enligt propositionen att ingripa i grundläggande fri- och rättigheter och de rättigheter som hänför sig till givande av straffpåföljder kan anses godtagbara enligt grundlagen när man beaktar att ett av lagens syften är att bidra till att främja genomförandet av den bestämmelse om ansvar för miljön som ingår i grundlagen.

Enligt propositionen skall jakt- och fiskeövervakningen skötas av jakt- och

fiskeövervakare som är anställda i tjänsteförhållande vid enheten för offentliga förvaltningsuppgifter, som har hand om de offentliga förvaltningsuppgifterna vid Forststyrelsen. Också enhetens övriga personal i vars uppgifter det ingår att utöva offentlig makt skall vara anställd i tjänsteförhållande. Enheten är fristående från och oavhängig av affärsverksamheten. Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande (GrUU 38/2004) med anledning av regeringens proposition med förslag till lag om Forststyrelsen (RP 154/2004) att koncentringen av tjänstemannauppgifter till en särskild och oavhängig enhet vid Forststyrelsen är ett sätt att genom lag organisera tjänstemannaförvaltningen och att inga konstitutionella anmärkningar kan framställas mot detta arrangemang. Med beaktande av det ovan sagda anser regeringen att det i princip inte strider mot grundlagen om Forststyrelsen ges jakt- och fiskeövervakningsuppgifter.

De bestämmelser om jakt- och fiskeövervakning som ingick i propositionen med förslag till lag om Forststyrelsen var avsevärt mycket vagare än bestämmelserna i den aktuella propositionen. I utlåtandet om den förstnämnda propositionen ansåg grundlagsutskottet att befogenheterna var alltför öppna och att lagförslaget till denna del inte uppfyllde kravet på normering på lagnivå med precision och noggrann avgränsning. Enligt utskottets uppfattning skulle den bästa lösningen vara att reglera jakt- och fiskeövervakning separat så att i lagen intas bestämmelser om jakt- och fiskeövervakare, deras utbildning, uppgifter, befogenheter och när befogenheterna får utövas.

I utlåtandet konstaterade grundlagsutskottet med hänvisning till sina tidigare överväganden att befogenhet att ingripa i de grundläggande fri- och rättigheterna inte skall beviljas myndigheter i större utsträckning än absolut nödvändigt. Befogenheterna bör dessutom stå i proportion till uppgiften. Som exempel på lämpliga befogenheter inom jakt- och fiskeövervakningen nämnde utskottet rätten att fastställa en persons identitet och att ta fast och avliva djur. Rätt att använda

maktmedel kan enligt utskottet däremot komma i fråga endast i noggrant avgränsade fall. I huvudsak skall övervakaren be polisen om handräckning om maktmedel aktualiseras.

Vid utformandet av den nu aktuella propositionen har man till denna del strävat efter att beakta grundlagsutskottets ovan nämnda överväganden.

Vad gäller rätten att förelägga ordningsbot och framställa straffanspråk kan det konstateras att jakt- och fiskeövervakarna därigenom får rättigheter som hänför sig till straffrättslig domsrätt. Rollen är jämförbar med den som hittills endast polisen, gränsbevakarna och tullen har haft. De allmänna lagarna om ordningsbotsförfarandet och strafforderförfarandet har stiftats i grundlagsordning. Propositionen innebär en utvidgning av tillämpningsområdet för ordningsbotsförfarandet och strafforderförfarandet i vanlig lagstiftningsordning på samma sätt som gjorts i fråga om gränsbevakarna och tullen. Samtidigt uppställs, genom de nya rättsskyddsgarantier som ingår i propositionen, för förfarandet tillämpningsvillkor som är mera begränsade än vanligt.

Som nya rättsskyddsgarantier i fråga om ordningsbotsförfarandet och strafforderförfarandet krävs att den misstänkte skriftligen ger sitt samtycke. Jakt- och fiskeövervakarens rätt att framställa straffanspråk begränsas till 20 dagsböter. Det mest centrala i fråga om straffanspråk kan anses vara att bötesstraff som påförts med stöd av straffanspråk inte får förvandlas till fängelse.

På basis av de nämnda nya rättsskyddsgarantierna anser regeringen att propositionen till denna del kan godkännas som en helhet och behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med tanke på propositionens karaktär anser regeringen det vara önskvärt att begära ett utlåtande om propositionen från grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med jakt- och fiskeövervakning enligt denna lag är att främja och övervaka att de av statens områden som är i Forststyrelsens besittning används lagenligt och att förebygga och, i den omfattning det ingår i jakt- och fiskeövervakningen, utreda brott i anslutning till detta.

2 §

Jakt- och fiskeövervakningen

Med *jakt- och fiskeövervakning* avses i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den tillsyn över efterlevnaden av

1) bestämmelserna om jakt, fiske, naturskydd, behandling av vilda djur, uppgörande av öppen eld och nedskräpning,

2) bestämmelserna om förebyggande av terrängtrafikens negativa effekter med tanke på naturnäringarna, naturen och ett allmänt nyttjande av naturen för rekreation samt något annat allmänt intresse och om rätten att färdas i terrängen med motordrivna fordon,

3) sjötrafikbestämmelserna om skydd för fisket och andra näringar, naturen och ett allmänt nyttjande av naturen för rekreation samt något annat allmänt intresse,

4) bestämmelserna om skjutvapen och skjutförnödenheter, på det sätt som föreskrivs i skjutvapenlagen (1/1998).

I jakt- och fiskeövervakningen ingår dessutom bevakning av statens områden och övriga egendom som är i Forststyrelsens besittning.

Med avvikelse från 1 mom. omfattar jakt- och fiskeövervakningen inte tillsyn över att lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

3 §

Jakt- och fiskeövervakare

För jakt- och fiskeövervakningen finns vid Forststyrelsens enhet för offentliga förvaltningsuppgifter jakt- och fiskeövervakare som är anställda i tjänsteförhållande.

Behörighetsvillkor för en tjänst som jakt- och fiskeövervakare är grundexamen för polis och förtrogenhet med jakt- och fiskeövervakning. Den som utnämns till en sådan tjänst skall ha oklanderliga levnadsvanor.

Jakt- och fiskeövervakaren har ett tjänstetecken som anger tjänsteställningen

4 §

Principerna för jakt- och fiskeövervakning

Jakt- och fiskeövervakningsuppdragen skall utföras sakligt, opartiskt och på ett sätt som främjar försonlighet. Ett uppdrag får inte medföra större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att övervakningen skall kunna utföras. Uppdraget skall vara motiverat i förhållande till hur viktig och brådskande övervakningen är samt till övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

Jakt- och fiskeövervakaren skall i första hand genom råd, uppmaningar och befallningar försöka få den som är föremål för övervakningen att följa lagen.

Jakt- och fiskeövervakaren kan avstå från en åtgärd, om slutförandet av den kan medföra följder som är oskäligen med hänsyn till frågans betydelse och det resultat som eftersträvas.

Jakt- och fiskeövervakaren skall vid utförande av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag ha med sig sitt tjänstetecken och visa upp det vid behov eller på begäran.

5 §

Meddelande av grunden för en åtgärd

Om en person blir föremål för åtgärder som riktar sig mot hans eller hennes frihet, skall jakt- och fiskeövervakaren omedelbart upplysa denna person om vad åtgärden grundar sig på. Grunden för andra åtgärder skall uppges så snart det är möjligt utan att åtgärden äventyras.

6 §

Utredande av identitet samt rätt att gripa

Vid fullgörandet av ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag har en jakt- och fiskeövervakare rätt att stoppa en person och ett fordon och att få veta personens eller förarens och passagerarnas namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt var de kan anträffas. En jakt- och fiskeövervakare har rätt att gripa en person som vägrar lämna uppgifter som behövs för utredandet av identiteten eller som lämnar sannolikt falska uppgifter. En person får också gripas när det är nödvändigt för att hindra att ett grovt brott mot bestämmelserna om jakt- och fiskeövervakning fortsätter och gripandet är ett tvångsmedel som står i proportion till gärningen.

Den som har gripits skall frigges så snart behövliga uppgifter erhållits eller när det inte längre finns någon risk för brott mot

bestämmelserna. Personen i fråga skall dock frigges senast sex timmar efter gripandet eller överlämnas till polisen utan ogrundat dröjsmål.

7 §

Säkerhetsvisitation

När en person grips eller ett fordon stoppas i enlighet med 6 §, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att kroppsvisitera den som åtgärden gäller och granska fordonet, om det är nödvändigt för att säkerställa att personen inte medför eller fordonet inte innehåller vapen, föremål eller ämnen med vilka jakt- och fiskeövervakningen kan äventyras, människor utsätts för fara eller naturen orsakas betydande skada.

Om det vid ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag utgående från en persons uppträdande och andra omständigheter finns anledning att misstänka att föraren av ett motordrivet fordon eller den som manövrerar en vattenfarkost eller som i en vattenfarkost sköter en uppgift som väsentligt påverkar farkostens trafiksäkerhet är så påverkad av alkohol att han eller hon kan äventyra den allmänna säkerheten, kan jakt- och fiskeövervakaren ålägga denna person att lämna utandningsprov.

Om det med stöd av ett prov som avses i 2 mom. eller på grund av andra omständigheter finns grundad anledning att misstänka att föraren av ett motordrivet fordon har gjort sig skyldig till rattfylleri enligt 23 kap. 3 § i strafflagen (39/1889) eller att den som manövrerar en vattenfarkost eller som i en farkost sköter en uppgift som väsentligt påverkar vattenfarkostens trafiksäkerhet har gjort sig skyldig till fylleri i sjötrafik enligt 23 kap. 5 § i strafflagen, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att hindra dessa personer från att fortsätta köra eller från att sköta sina uppgifter. Jakt- och fiskeövervakaren skall då vid behov se till att alla som varit i fordonet eller farkosten tryggt kan ta sig bort från området.

8 §

Omhändertagande

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att vid

en säkerhetsvisitation som avses i 7 § vid behov frånta den som visiteras skjutvapen och skjutförnödenheter samt andra farliga föremål och ämnen. Egendomen skall återlämnas till innehavaren efter visitationen, om inte han eller hon med hänsyn till sitt berusnings- eller sinnestillstånd eller andra omständigheter med fog kan misstänkas orsaka överhängande fara för människor eller betydande skada för naturen och om det inte enligt lag finns något annat hinder för överlämnandet.

Egendom som avses i 1 mom. och som inte kan återlämnas till innehavaren skall utan ogrundat dröjsmål, dock senast inom sju dygn från frångåendet, överlämnas till polisen för åtgärder enligt polislagen (493/1995) eller, i fråga om skjutvapen och skjutförnödenheter, enligt skjutvapenlagen.

En jakt- och fiskeövervakare har i enlighet med lagen om fiske (286/1982) rätt att ta hand om de fångstredskap som använts vid olovligt fiske, den båt eller övriga farkost från vilken fångsten bedrivits och den olagliga fångsten eller att i fråga om dem vidta andra åtgärder enligt lagen om fiske. En jakt- och fiskeövervakare har med stöd av jaktlagen (615/1993) rätt att ta ett fångstredskap som använts för olovlig jakt i förvar eller göra det funktionsodugligt. Jakt- och fiskeövervakaren har dessutom rätt att ta hand om vilt som jagats olovligt och enligt jaktlagen skall dömas förverkat till staten.

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att i enlighet med naturvårdslagens (1096/1996) bestämmelser om omhändertagande ta hand om föremålet för eller hjälpmedlet vid ett naturskyddsbrott som avses i 48 kap. 5 § i strafflagen eller en naturskyddsförseelse som avses i 58 § i naturvårdslagen. Jakt- och fiskeövervakaren har dessutom rätt att ta hand om ett sådant föremål för ett brott som enligt naturvårdslagen skall dömas förverkat till staten. Ett omhändertaget föremål för ett brott, med undantag för bytet, och hjälpmedlet vid brottet skall överlämnas till polisen utan ogrundat dröjsmål, dock senast sju dygn från omhändertagandet.

9 §

Användning av maktmedel

En jakt- och fiskeövervakare som hindras från att utföra ett tjänsteuppdrag som avses i denna lag kan begära handräckning av polisen eller gränsbevakningsväsendet.

Om handräckning inte går att få av polisen eller gränsbevakningsväsendet inom en tid som är skälig med tanke på omständigheterna, får jakt- och fiskeövervakaren för att kunna fullgöra ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag, med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är och hur farligt motståndet är, i den mån det behövs och som helhet bedömt kan anses försvarligt använda maktmedel för att bryta ner motstånd, gripa en person och avlägsna ett hinder.

Om det är nödvändigt att använda maktmedel skall de endast användas i en sådan omfattning och så länge som det krävs för fullgörandet av jakt- och fiskeövervakningsuppdraget. Innan maktmedel används skall jakt- och fiskeövervakaren om situationen medger ge den som är föremål för övervakningsåtgärden en varning om att maktmedel kommer att användas, om denna person inte annars avstår från en lagstridig åtgärd eller inte följer jakt- och fiskeövervakarens råd, uppmaningar och befallningar. Bestämmelser om ansvarsfrihetsgrunderna i fråga om straffansvar finns i 4 kap. 6 § 3 mom. i strafflagen och bestämmelser om grunderna för lindring av straffansvar i 7 § i strafflagen.

10 §

Rättigheter på annans fastighet

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att i ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag röra sig på annans mark- och vattenområde till fots, på skidor och med Forststyrelsens fordon samt att utöva sina befogenheter enligt denna lag, om den som är föremål för övervakningen försöker hindra att uppdraget fullföljs genom att fly eller annars avlägsna sig från ett område i Forststyrelsens besittning eller genom att bryta mot eller göra sig redo att

bryta mot bestämmelserna i 2 § 1 mom. på ett sådant sätt att följderna av gärningen framträder eller sannolikt skulle framträda på Forststyrelsens område. Jakt- och fiskeövervakaren skall likväl undvika att röra sig på gårdsområden och därmed jämförbara områden som reserverats för ett särskilt ändamål, om det inte finns något tvingande skäl att röra sig där med anledning av ett uppdrag.

11 §

Fasttagande och avlivande av djur

I fråga om jakt- och fiskeövervakares rätt att ta fast och vid behov avliva ett djur gäller bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996), naturvårdslagen och jaktlagen om rätten att ta fast och avliva djur.

För avlivandet av ett djur enligt 1 mom. har jakt- och fiskeövervakaren rätt att bära ett skjutvapen som lämpar sig för uppgiften.

12 §

Förundersökning

En jakt- och fiskeövervakare skall göra en summarisk förundersökning enligt 44 § i förundersökningslagen (449/1987) för att utreda ett brottsärende som avses i denna lag, om ärendet är enkelt och klart och gärningen enligt allmän straffpraxis inte kan förutses medföra strängare straff än böter. I fråga om förundersökningar gäller vad som särskilt föreskrivs om dem.

Om en undersökning kräver mer ingående åtgärder än summarisk förundersökning eller förutsätter att någon anländer till ett särskilt förhör eller om det har varit nödvändigt att ta till maktmedel vid övervakningen, skall undersökningen utan dröjsmål överföras till polisen. Jakt- och fiskeövervakaren skall dock ta hand om de åtgärder som är nödvändiga för att förundersökningen skall kunna inledas och tryggas.

13 §

Ordningsbot och straffanspråk

Om ett brottsärende som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och

fiskeövervakning kan behandlas i ordningsbotsförfarande enligt lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983), har jakt- och fiskeövervakaren rätt att förelägga ordningsbot, om den som ordningsboten gäller boten skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i ordningsbotsförfarande. I ärendet tillämpas i övrigt det som särskilt föreskrivs om ordningsbotsförfarande.

Om ett brottsärende som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan behandlas i strafforderförfarande enligt lagen om strafforderförfarande (692/1993), har jakt- och fiskeövervakaren rätt att framställa straffanspråk förutsatt att den som straffanspråket gäller skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i strafforderförfarande. Ett straffanspråk får uppgå till högst 20 dagsböter, och det får inte förvandlas till fängelse. I ärendet tillämpas i övrigt det som särskilt föreskrivs om strafforderförfarande.

14 §

Anmärkning

Om ett brott mot bestämmelserna om jakt- och fiskeövervakning är ringa med tanke på omständigheterna, kan jakt- och fiskeövervakaren utan att vidta några andra åtgärder ge den som gjort sig skyldig till gärningen en anmärkning.

15 §

Handräckning

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att av en annan statlig myndighet få sådan handräckning som behövs för fullgörandet av ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag och som myndigheten är behörig att lämna. Handräckningen lämnas på begäran av Forststyrelsen, om inte något annat följer av att behovet av hjälp är brådskande.

En jakt- och fiskeövervakare är skyldig att lämna polisen och andra myndigheter handräckning vid olyckor, i spaningen efter försvunna och gripandet av efterlysta och i

andra fall där det är lämpligt med tanke på jakt- och fiskeövervakarens uppgifter. Handräckningen lämnas på begäran som riktas till Forststyrelsen, om inte något annat följer av att behovet av hjälp är brådskande.

16 §

Händelserapport

För att parternas rättsskydd skall kunna förbättras och med tanke på tillsynen över jakt- och fiskeövervakningen skall jakt- och fiskeövervakaren ge en händelserapport om gripande enligt 6 §, säkerhetsvisitation enligt 7 §, omhändertagande av egendom enligt 8 § och användning av maktmedel enligt 9 §.

Följande uppgifter skall antecknas i en händelserapport som avses i 1 mom.:

- 1) identifieringsuppgifter och kontaktinformation, inklusive personbeteckning, beträffande den som är föremål för åtgärden,
- 2) den misstänkta förseelse som man försöker utreda genom den vidtagna åtgärden,
- 3) åtgärdens art och en förteckning över omhändertagna föremål och ämnen som inte kan återlämnas till innehavaren efter en säkerhetsvisitation,
- 4) tidpunkten för åtgärden och vem som utförde den.

Uppgifterna får användas bara i det syfte som anges i 1 mom.

Forststyrelsen skall förvara sina händelserapporter två år från ingången av det kalenderår som följer på den dag då de gavs, varefter de skall förstöras.

Utöver det som föreskrivs i någon annan lag tillämpas personuppgiftslagen (523/1999) på behandlingen av uppgifter som ingår i händelserapporten.

17 §

Ersättning för skada

I fråga om ersättning för skada som uppstått på grund av jakt- och fiskeövervakning gäller det som i skadeståndslagen (412/1974) föreskrivs om skadestånd vid myndighetsutövning.

En jakt- och fiskeövervakare skall utan dröjsmål göra anmälan hos sin chef om en person- eller egendomsskada som uppstått vid jakt- och fiskeövervakningen, om skadan inte är att anse som ringa. En polisundersökning av skadefallet skall göras på begäran av den skadelidande eller jakt- och fiskeövervakaren eller om det annars framkommer behov av en undersökning.

En person som skadats vid utförandet av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag skall utan dröjsmål ges den vård som behövs. En person som meddelar att han eller hon har skadats genom en åtgärd av en jakt- och fiskeövervakare skall ges möjlighet att bli undersökt av en läkare. Om läkarundersökning inte genast kan ordnas, skall personen ges möjlighet att bli undersökt av någon annan ojävig person.

Kostnaderna för den nödvändiga vården av en person som skadats vid fullgörandet av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag liksom kostnaderna för de nödvändiga undersökningarna skall betalas i förskott av statens medel. Kostnader som har betalats av statens medel och som staten inte är skyldig att ersätta skall återkrävas, om det inte är uppenbart oskäligt.

18 §

Tillsyn

Jord- och skogsbruksministeriet skall övervaka att Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning är lagenlig och ändamålsenlig. Länsstyrelsen skall inom sitt verksamhetsområde övervaka hur befogenheterna inom jakt- och fiskeövervakningen utövas.

Forststyrelsen skall med tanke på tillsynen kalenderårsvis avfatta en verksamhetsberättelse om jakt- och fiskeövervakningen och före utgången av februari följande år sända den till de myndigheter som avses i 1 mom. Tillsynsmyndigheterna har rätt att av Forststyrelsen få en kopia av en händelserapport som avses i 16 § samt annan information som är nödvändig för tillsynen.

19 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas behövliga närmare bestämmelser som behövs om förfarandet vid utredande av identitet och gripande enligt 6 §, säkerhetsvisitation enligt 7 § och omhändertagande enligt 8 §. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas de tekniska bestämmelser som behövs i fråga om tjänstetecken enligt 3 § 3 mom. och händelserapporter enligt 16 §.

20 §

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 2006.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Bestämmelsen i 3 § 2 mom. om behörighetsvillkoren för jakt- och fiskeövervakare tillämpas inte på jakt- och fiskeövervakare som har utnämnts till tjänsten före denna lags ikraftträdande.

2.

Lag**om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 augusti 2003 om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 14 § 4 punkten och 19 § 1 mom. 11 punkten, av dem 14 § 4 punkten sådant det lyder i lag 594/2005, samt
fogas till 14 §, sådan den lyder i nämnda lag 594/2005, en ny 5 punkt och till 19 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag, en ny 12 punkt som följer:

----- 14 §	om vidtagna åtgärder vilka registrerats vid jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet.
<i>Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till polisen genom registrering vid direkt anslutning eller för registrering i maskinläsbar form</i>	19 § <i>Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter</i>

Enligt avtal med den registeransvarige kan uppgifter lämnas till polisens personregister genom direkt anslutning eller i maskinläsbar form enligt följande:

 4) av gränsbevakningsväsendet i 2 § avsedda uppgifter som skall behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 § 1 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen (578/2005) eller någon annanstans i lag, samt i 3 § avsedda uppgifter som skall behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 § 3 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag,

5) av Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare sådana nödvändiga uppgifter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får polisen lämna ut behövliga uppgifter genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form ur polisens personregister, med undantag för Europoinformationssystemet som avses i 30 § och Schengens nationella informationssystem som avses i 31 §, till

 11) en tjänsteman som nämns i 1 eller 6 § i lagen om stämningmän (505/1986) för stämning till en rättegång för bestämmande av förvandlingsstraff,

12) Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare vid jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet.

 Denna lag träder i kraft den 2006.

 I Helsingfors den 7 oktober 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Juha Korkeaoja*

Lag**om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 22 augusti 2003 om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 14 § 4 punkten och 19 § 1 mom. 11 punkten, av dem 14 § 4 punkten sådant det lyder i lag 594/2005, samt

fogas till 14 §, sådan den lyder i nämnda lag 594/2005, en ny 5 punkt och till 19 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrad i nämnda lag, en ny 12 punkt som följer:

Gällande lydelse

14 §

Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till polisen genom registrering vid direkt anslutning eller för registrering i maskinläsbar form

Enligt avtal med den registeransvarige kan uppgifter lämnas till polisens personregister genom direkt anslutning eller i maskinläsbar form enligt följande:

4) av gränsbevakningsväsendet i 2 § avsedda uppgifter som skall behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 § 1 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen (578/2005) eller någon annanstans i lag, samt i 3 § avsedda uppgifter som skall behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 § 3 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag.

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Föreslagen lydelse

14 §

Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till polisen genom registrering vid direkt anslutning eller för registrering i maskinläsbar form

Enligt avtal med den registeransvarige kan uppgifter lämnas till polisens personregister genom direkt anslutning eller i maskinläsbar form enligt följande:

4) av gränsbevakningsväsendet i 2 § avsedda uppgifter som skall behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 § 1 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen (578/2005) eller någon annanstans i lag, samt i 3 § avsedda uppgifter som skall behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 § 3 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag,

5) av Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare sådana nödvändiga uppgifter om vidtagna åtgärder vilka registrerats vid jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet.

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndig-

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får polisen lämna ut behövliga uppgifter genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form ur polisens personregister, med undantag för Europolinformationssystemet som avses i 30 § och Schengens nationella informationssystem som avses i 31 §, till

11) en tjänsteman som nämns i 1 eller 6 § lagen om stämningsmän (505/1986) för stämning till en rättegång för bestämmande av förvandlingsstraff.

heter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får polisen lämna ut behövliga uppgifter genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form ur polisens personregister, med undantag för Europolinformationssystemet som avses i 30 § och Schengens nationella informationssystem som avses i 31 §, till

11) en tjänsteman som nämns i 1 eller 6 § i lagen om stämningsmän (505/1986) för stämning till en rättegång för bestämmande av förvandlingsstraff,

12) *Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare för jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet.*

Denna lag träder i kraft den 2006.